N°. 2911 — 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. franko te adresseeren aan het Bureau dezer Courant.

DINGSDAG 25 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 25 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 November.

[illegible] Zaturdag heeft de Tweede Kamer [illegible] gesloten. Er scheen weinig lust bij de leden om het woord te nemen. Intusschen kwam van lieverlede de een na den andere voor den dag, en aan 't slot der zitting had men de velerlei rigtingen, die in de Kamer zijn gehoord. Zeer opmerkelijk, allen spraken van de antecedenten; maar kwamen tot verschillende rezultaten.

[illegible] heer Dommer van Poldersveldt gaf een overzigt van [illegible] gebeurde in 1853, toen de kleine partij zich meester maakte van den toestand. Diezelfde partij heeft vervolgens, na den heer Thorbecke, ook den heer van Hall doen vallen. Bij de opkomst van dit nieuwe ministerie juichte die kleine partij. De vraag is nu, of dit ministerie bereid is toe te geven aan hare eischen. Het is noodig, dat daaromtrent opheldering gegeven worde. En dewijl de quæstie van het onderwijs het kardinaal punt is voor dit ministerie, zoo worden die ophelderingen verwacht betrekkelijk de quæstie van het onderwijs. Nu komt het den spreker voor, dat het ministerie voor de regeling van het onderwijs thans minder haast schijnt te hebben dan vroeger; en te regt merkt hij op, dat het ministerie vroeger daaromtrent een geheel anderen toon aansloeg dan thans. Met der daad, het heeft den schijn van de zaak op de lange baan te schuiven, of om tijd te winnen, of omdat men het gewenschte kunstmiddel tot bevrediging van alle partijen nog niet gevonden heeft. In allen geval, de heer Dommer wenscht een bevredigend [illegible]ord, waarvan [illegible] zal, op twee vragen; namelijk: [illegible] derd is met de regeling van [illegible] onderwijs [illegible] Regering bij magte is, in de maand Februarij aanstaande een ontwerp voor het lager onderwijs voor te stellen.

De heer Zijlker treedt in uitvoerige ontwikkeling van den gunstigen toestand van ons land, waarin nijverheid, handel en landbouw bloeijen, en die nog slechts uitbreiding van spoorwegen behoeft om nog meer vooruit te gaan. Hij zal gaarne medewerken om, door kredieten van den Staat, te hulp te komen aan de partikuliere krachten.

Hij meent, dat die voorspoed te danken is aan de meer vrijzinnige politieke ontwikkeling van ons volk; intusschen, er zijn er eenige weinigen, die door de volksvrijheden ontzet zijn van onregtmatige voorregten. Dezen zijn ontevreden en trachten onder de rustige bevolking onrust te zaaijen. Daartoe hebben zij als kunstmiddel gebezigd in 1853 de godsdienst, en thans het onderwijs. In 1853 riep men: de protestantsche godsdienst is in gevaar! In de quæstie van het onderwijs heet het, dat men de jeugd godsdienstloos wil opvoeden. Die kerkelijke motieven hebben voor een oogenblik een gedeelte van het volk misleid. Maar de reaktie, zoowel in politieken als kerkelijken zin, is gestuit op den bezadigden geest van [illegible]. Zij heeft wel veel goeds verhinderd, maar is [illegible] om aan onze vrijzinnige instellingen te schaden. En dewijl ook dit ministerie beloften [illegible], dat het die instellingen zal handhaven, zoo acht hij het onraadzaam de begrooting af te stemmen, om redenen daar buiten gelegen.

De minister van Binnenlandsche Zaken is verwonderd dat er geen meerdere sprekers zijn ingeschreven. Hij wenscht dat alle bezwaren bij deze diskussie worden in het midden gebragt. Inmiddels beantwoordt hij den heer Dommer op eene weinig betamelijke wijze, waartegen de heer Dommer met allen ernst geprotesteerd heeft. De minister zegt namelijk, dat hij niet kan opgeven wanneer hij met zijn ontwerp in gereedheid zal zijn, en hij voegt daaraan spottende toe, dat er geene vergelijking te maken is tusschen de onderwijswet en de aanbesteding van een publiek werk; eene ongepaste scherts, waarachter de minister zijne verlegenheid tracht te verbergen. Hij verzekert, met allen spoed de quæstie van het onderwijs te behandelen, maar laat desniettemin de verwachting bestaan, dat de voordragt daarvan *ad kalendas græcas* is uitgesteld.

De heer Ter Bruggen Hugenholtz merkt op, dat het vertrouwen tusschen de Regering en de Kamer gebroken is. Hij geeft een kort overzigt van de feiten, die aan de opkomst van dit ministerie zijn voorafgegaan, en hoe de reaktionnaire partij kerkelijke motieven heeft gebezigd om politieke uitkomsten te erlangen. Hij vraagt nu, of [illegible] toestand aan de Regering iets ongerijmds wordt toegedicht, als de Kamer hare bezorgdheid over dit ministerie kenbaar maakt? In allen geval is het noodig, dat er meer licht over de inzigten der Regering worde verspreid.

Bij gebrek aan andere sprekers neemt thans de minister van Justitie het woord. Natuurlijk laat hij, gelijk de minister van Binnenlandsche Zaken, de door de vorige sprekers behandelde antecedenten ter zijde. Die antecedenten zijn te gevaarlijk voor dit kabinet, dan dat het er niet met beide beenen over heen zoude springen. De minister herhaalt zijne vroeger gegeven verklaringen, en kleedt die in nog guller bewoordingen, dan vroeger gebezigd zijn. Het ministerie wil niet afwijken van de Grondwet; het wil geene reaktie hoegenaamd; het wil regt voor allen, en voor allen gelijk regt; en in zake van onderwijs wil het evenzeer de regten van de meerderheid als de regten van de minderheid handhaven.

Het ministerie is volstrekt niet gezind om alles toe te geven, wat de petitionnarissen vroegen. Het ministerie is niet opgetreden *om aan al de wenschen of droombeelden te voldoen, die in honderde ingekomene verzoekschriften vervat waren.* Hij eindigt met de Kamer uit te noodigen, hare bezwaren tegen het ministerie te doen kennen, na andermaal opgekomen te zijn tegen het wantrouwen, waarmede zijne vroegere verklaringen zijn bejegend.

[illegible] andere sprekers zich opdeden. Hij treedt aanstonds in de rol, die hij altijd in de Kamer vervuld heeft, die van *oppozant.*

Hij is niet te vreden met de gegevene ophelderingen omtrent de wording van dit ministerie. Men had die quæstie als eene publieke zaak, zonder eenige geheimhouding, moeten behandelen. Inmiddels beproeft hij, door een hem eigen kunstgreep, het door den Koning aan dit ministerie gegeven mandaat geheel tot zich toe te halen. Hij verklaart, maar bewijst niet, dat dit mandaat anti-revolutionnair was. En om daartoe te kunnen komen, vergeet hij in aanmerking te nemen, dat er nog andere petitiën in de Kamer zijn gekomen dan de anti-revolutionaire, namelijk de petitiën der politieken, die de anti-revolutionnairen gebruikt hebben om van Hall en van Reenen te verdringen. Behalve nog, dat de Koning regtstreeks noch middellijk ergens heeft te kennen gegeven, dat hij den zoo genaamden anti-revolutionnairen weg verlangt te zien inslaan. Het bewijs daarvan levert de heer Groen-zelf. Hij getuigt dat zijne illuzie slechts vijf dagen geduurd heeft. En wanneer is zij geëindigd? Bij de sluiting der vorige zitting, bij het eerste woord dat dit kabinet sprak. Hij verklaart dus in oppozitie te gaan tegen eenen zijner beste vrienden, die met hem steeds zijne hoofdgedachte heeft gedeeld en met wien hij in de praktische rezultaten steeds eenstemmig was. Maar hij zal geene gewone oppozitie voeren, zoo beweert hij; hij zal slechts oppozant zijn om het ministerie te brengen op het terrein van het mandaat des Konings. Door dergelijke betuigingen heeft de Heer Groen alle vorige kabinetten helpen afbreken. En in deze zijne redevoering heeft hij niet nagelaten om al te doen wat hij kon, ten einde den grond onder de voeten van dit ministerie te rooven.

Hij eischt te kennen het systeem, dat dit ministerie in zake van onderwijs aankleeft. Het ministerie heeft een mandaat *ad hoc.* Het wordt tijd dat het zijn gevoelen daaromtrent openbaart. Dat gevoelen is hem nergens gebleken. Het heeft alleen eenige fraaije algemeene uitdrukkingen gegeven, die ieder tot de zijne maken kan. Hij vraagt, waar het om te doen is; wat is uwe praktische konkluzie, bepaaldelijk op het stuk van onderwijs? Daaromtrent ontbreekt eene bepaalde verklaring. Het is hem alleen duidelijk, dat de konkluzie van het ministerie niet overeenkomt met de zijne noch met het mandaat van het kabinet, en regtstreeks strijdt met al hetgeen hij sinds jaren met den minister van Justitie heeft beoogten. Hij drukt er daarom op, dat de *antecedenten* moeten worden gehandhaafd. En te regt merkt hij op dat in het stuk van onderwijs maar twee stelsels mogelijk zijn. Er is geen geven of nemen denkbaar. Ook stipt hij aan, dat hier geen spraak is van *bedoelingen*; men kan met de edelste bedoelingen dwalen. Maar het is om de *daad* te doen. En dan beweert hij, dat het systeem van den minister onder geen opzigt verdedigbaar en praktikabel is. De minister van Justitie zal meer nog dan de heer van Hall zijn historischen oorsprong verloochenen.

De spreker heeft nog eene andere bedenking: het ministerie zegt, dat het in zijn mandaat ligt, om eene verzoenende politiek te volgen. Dit is een bewijs voor de zwakheid van het standpunt der Regering. Had ooit iemand, vraagt spreker, bij de optreding van dit ministerie gedacht aan eene verzoenende politiek? Was de optreding niet de oorlogsverklaring tegen de meerderheid der Kamer? Was daaraan niet het gezegde toe te schrijven, dat er eene koude rilling over het land ging? *Spreker had op 5 Julij de overtuiging, dat het ministerie terugdeinsde voor de taak, die het op zich had genomen.*

Hij meent dat het ministerie groote kracht had bij zijn optreden. Hij beroept er zich op, dat het steun had in een groot deel des volks en bij den Koning. Bij het volk? Het tegendeel is gebleken. Bij den Koning? Waaruit bewijst de heer Groen, dat de Koning een ander mandaat heeft gegeven, dan het ministerie thans voordraagt? Waarheid is het inmiddels, wanneer hij zegt, dat het aanzijn van het ministerie is eene aanhoudende oorlogsverklaring tegen de meerderheid der Kamer, en van dat standpunt kan het ministerie zich niet los maken. Het ministerie vergete niet, dat al zij het ireniesch-gezind tegen de Kamer, deze niet ireniesch-gezind tegen het kabinet gestemd is. De Kamer behandelt het ministerie wel hard, maar nog *niet al te hard.* Maar er zal een tijd komen (bij de behandeling van het onderwijs) dat er geen sprake zal zijn van nemen en geven, maar dat de Kamer eenen beslissenden slag zal slaan. Spreker wenscht het onderwijs te splitsen; hij voorspelt, dat men er later toch zal moeten toe komen en dat het het eenige middel is tot bevrediging van allen. Het is niettemin van belang, dat het ministerie middelen vinde om aan den last des Konings te voldoen. Hij weet het en zegt het tot zijn leedwezen: het kabinet heeft weinig fiducie in de kracht der anti-revolutionnaire partij; het is voor haar bondgenootschap bevreesd en zoekt liever andere bondgenooten.

Eene beteekenende belijdenis van den heer Groen, waarvan hij-zelf het gewigt niet schijnt te waarderen; want hij blijft zich verbeelden dat zijne kleine partij sterk is in den lande. Hij vergeet natuurlijk wederom, dat zijne partij nu en dan eens geholpen wordt door hare tegenstanders en dat zij daardoor alleen nu en dan eene figuur maakt. Maar eene ellendige figuur, die, als in het onderhavige geval, uitloopt op eene mystifikatie.

De heer van Foreest heeft, als gewoonlijk, eene lange redevoering gehouden tegen de liberale partij en voor het ministerie. Zonder te letten op de *droombeelden*, die de minister van Justitie gevonden heeft in *honderde ingekomene petitiën*, — wat een kompliment voor de petitionnarissen, die het ministerie in 't leven geroepen hebben! — en zonder eenige acht te slaan op den zoo geweldigen aanval van den heer Groen tegen 't ministerie, heeft hij goed vertrouwen, dat het ministerie anti-revolutionnair zijn zal, en zich als dusdanig zal handhaven. Waarop grondt hij dat vertrouwen? Daarop, dat de groote meerderheid der Kamer, zonder dat ze het weet, anti-revolutionnair is. Deze enkele dwaasheid is voldoende om de waarde van de redevoering van den heer Foreest te doen kennen. Wij stappen er alzoo over heen. De heer van Foreest heeft slechts bewezen, dat hij ministerieel *quand-même* is en van de anti-revolutionnaire [illegible].

Daarmeê zijn de beraadslagingen van [illegible] Zaturdag geëindigd. De uitslag er van is, dat het ministerie den meest [illegible] aanval heeft geleden van die zijde, waarvan het [illegible] had. Als de anti-revolutionnaire partij van het ministerie ontvalt, dan weten wij waarlijk niet waar het in de Kamer steun zal vinden.

Wij achten het van belang hier de woorden van den minister voor de Zaken der R. K. Eeredienst, in de interpellatie van den heer Meeussen gesproken, letterlijk af te schrijven. Die woorden zijn weinigen, maar voor het departement van Justitie beteekenend, dat schijnt vergeten te hebben daar licht te putten, waar het behoort. Ziehier wat de heer van Romunde gezegd heeft: „Naar aanleiding van hetgeen zoo even gesproken is, meen ik hierde verklaring te moeten afleggen, dat ik geneigd ben om mede te werken tot het doeleinde door den geachten spreker uit Breda bedoeld. *Ik geloof dat mijn geachte ambtgenoot, de minister van Justitie, niet zal versmaden het licht dat bij het Departement van Roomsch-Katholieke Eeredienst is te vinden; ik geloof en vertrouw, dat hij ook niet zal versmaden de hulpmiddelen, die dat departement bezit, om tot een goed doel te geraken en om tot de regeling van eenige — het zijn er slechts weinige — nog betwiste zaken te komen. Tot die regeling geloof ik hulpmiddelen te hebben buiten ambtenaren van justitie, buiten de policie, buiten de maréchaussée. De bereidwilligheid van de kerkelijke overheid en de overeenstemming met het lid der Regering, dat met haar in verband staat*, zal, naar ik hoop en vertrouw, uitwerken dat, wanneer wij gezamenlijk tot dit doel zullen arbeiden, er dan, zoo als de afgevaardigde uit Breda geëindigd is te hopen, nimmermeer in deze achtbare Vergadering over dergelijke zaak het woord zal behoeven gevoerd te worden. Zonder mij verder in de diskussie te mengen, of in regtsquaestiën der zaak te treden, meen ik voor het oogenblik met deze verklaring te kunnen volstaan."

Uit Echternach wordt aan den *Courrier du Grand-Duché de Luxembourg* geschreven:

„Laatsleden Zaturdag werd de stad Echternach met het bezoek van Z. K. H. den prins-luitenant van den Koning-Groothertog vereerd. De receptie der burgerlijke autoriteiten was spoedig afgeloopen. Z. K. H. heeft zich langer met de officieren van het kontingent onderhouden en hen gevraagd of Z. D. op hen, onder-officieren en soldaten mogt rekenen, ingeval de openbare rust gestoord werd. Het antwoord was natuurlijk toestemmend. Na de receptiën op het stadhuis begaf Z. K. H. zich naar de kazernen van het kontingent, en bezocht vervolgens de landbouw-werktuigenfabriek van Weillerbach. Bij de terugkomst van den prins, tegen drie ure, ging men naar het banket in de zaal van de militaire Casino. Na de gebruikelijke toasten, bragt de prins een huisten aan de stad, welke toast zeer onvoldaan en geheel politiek was. Z. K. H. sprak van de gewigtige quaestie, die aan de orde van den dag was, van de Kamer, die op een dwaalspoor was gebragt en welke hij den zeer uitdrukkelijken raad gaf de gedane misslagen te herstellen. Slechts twee leden der Kamer waren tegenwoordig; zij zouden waarschijnlijk het stilzwijgen hebben bewaard, als de heer Witry, in zijne hoedanigheid van vice-prezident der Kamer niet gemeend had verpligt te zijn op een aan de Kamer gerigte rede te antwoorden, welke Kamer hij, in zeker opzigt, bij deze gelegenheid vertegenwoordigde. De heer Witry stond mitsdien op en sprak volgenderwijs: „Als stedelijk raadsheer bedank ik Z. K. H. voor den wensch door haar voor den voorspoed der stad ontboezemd; als vice-prezident der Kamer zou ik eenige aanmerkingen te maken hebben op den door Z. K. H. gegeven raad, maar de hooge rang Zr. K. H. verbiedt mij elke aanmerking. Ik drink op de gezondheid Zr K. H.; leve de prins!"

Alvorens te vertrekken bragt de prins nog een toast aan de verzoening, welke toast zeer werd toegejuicht. De *Courrier* voegt er nog bij, dat de door den prins tot het kontingent te Echternach gerigte woorden een pijnlijken indruk op hen hebben moeten maken, die hun land lief hebben, daar de luxemburgsche bevolkingen niet in opstand wilden komen, maar op legale wijze de handhaving harer vrijgevige konstitutie verzoeken.

De kommissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bestaande uit de heeren van der Veen, van Zuylen van Nyevelt, de Kempenaer, van Reede van Oudshoorn en Hengst, heeft verslag uitgebragt over de zaak der nieuw aangelegde R. K. begraafplaats te Kockengen. Men weet, dat door J. P. Spee Schreuder aldaar bij adres onder anderen was beweerd, dat die begraafplaats nadeelig was voor de gezondheid der bewoners van een in de nabijheid liggend arbeidershuisje van den adressant. De kommissie heeft de zaak in loco onderzocht en uit dat onderzoek meent zij thans te mogen besluiten, dat van het gebruik van deze begraafplaats te maken, voor de gezondheid der bewoners van het bedoelde arbeidershuisje des adressants niets te vreezen is.

Het ontwerp, dat gisteren door den minister van Binnenlandsche Zaken is ingetrokken (na verwerping van artikel 1) had ten doel de splitsing van de gemeente de Zijpe en de vereeniging er van, bekend onder den naam van Hazepolder, met de gemeenten Schoorl en Petten.

Het ontwerp, dat daarentegen werd aangenomen, had betrekking tot de splitsing van de gemeente de Mijl en tot vereeniging van een gedeelte er van met 's Gravendeel en van een ander met Dubbeldam en Wieldrecht.

Ten behoeve der slagtoffers van de rampen, die het eiland Groot-Sangir in Nederlandsch Indië hebben getroffen, is bij het depart. van koloniën tot 20 dezer ontvangen eene som van *f* 3.059.59½.

Door het departement van Financiën is medegedeeld de volgende opgave der op den 15den November 1856 in de onderstaande entrepots aanwezige hoeveelheden *ruwe* suiker: Amsterdam 10,26.745; Rotterdam 5742687; Schiedam 825.093; Dordrecht 404,638; Middelburg 643,150 ponden; totaal 17,882,309 ponden.

Bij beschikking van den minister van Binnenlandsche Zaken van 19 November jl. is de vergunning ingetrokken, die den 2n Mei jl. aan den heer H. A. IJsselsteijn, handelaar te Zierikzee, tot wederopzegging werd verleend voor eene stoombootdienst van Zierikzee op Rotterdam heen en terug en tusschenplaatsen en veren, tot vervoer van reizigers, goederen en vee.

Ten gevolge van de beraadslagingen bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over de begrootingswetten voor 1857, zullen de audiëntiën van verschillende ministers in de volgende week geen plaats hebben, als Donderdag, 27 dezer, bij den minister van Finantiën, en op Vrijdag, 28 dezer, bij den minister van Marine.

Naar men verneemt zal aan het postwezen met Nieuwjaar eene meerdere uitbreiding worden gegeven, en ook eene groote bevordering in dat vak plaats hebben.

Op de boven voorkamer bij den tabakskooper J. W. van der Poll, op den hoek van de Warmoesstraat en St. Jansstraat, is gisteren middag door het droogen van sigaren brand ontstaan, welke door de werking van drie spuiten ten 6 ure geheel gebluscht was en niet veel schade heeft veroorzaakt. Een daarbij geassisteerd hebbend persoon zich ligt bezeerd, door, zich langs een touw willende aflaten, te spoedig los te laten.

Z. M. heeft aan de nagenoemde kommissiën uit de Staten van Noordbrabant magtiging verleend, om na de wintervergadering der Staten hare werkzaamheden voort te zetten, als: 1°. aan de kommissie tot herziening van de reglementen voor de heemraadschappen van Mark en Dintel en van den Rozendaalschen en Steenbergschen Vliet, en 2°. aan kommissie tot herziening van het ontwerp-reglement voor het beheer der oude Maas; voorts het kantoor der dir. bel. en acc. te Oterleek c. a. ingetrokken en vereenigd met dat te Schermerhorn c. a., op den voet van één kantoor, en benoemd tot ontv. aldaar J. A. Vargadant; alsmede benoemd tot ontv. der dir. bel. in- en uitgeregten en acc. te Dokkum S. Sinnema; tot ontv. der dir. bel. en acc.: te Sappemeer W. Molenaar, te Ezinge H. J. W. Oosting en te Dronrijp J. H. Simon.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Zaturdag 22 November.

In deze zitting heeft plaats gehad de trekking der afdeelingen, welke benoemd hebben tot hare voorzitters de heeren: Schimmelpenninck van der Oije, van Rappard, Storm, Dullert en van Bosse, tot hare onder-voorzitters, de heeren: Mackay, Rochussen, Meeussen, Heemskerk en van Zuijlen van Nyevelt, en tot leden der Kommissie voor de Verzoekschriften de heeren: Hoekwater, van Wintershoven, Bieruma Oosting, Wybenga en van Foreest.

Daarna zijn de beraadslagingen over de begrootingswetten aangevangen, waarbij het woord hebben gevoerd de heeren: Dommer van Poldersveldt, Zylker, ter Bruggen Hugenholtz, Groen van Prinsterer, van Foreest en de ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken.

De Kommissie voor de Verzoekschriften heeft aan het einde der zitting op eenige verzoekschriften verslagen uitgebragt.

's GRAVENHAGE 22 Nov. Heden middag zal er bij den baron v. Doblhoff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den koning van Oostenrijk bij het Ned. hof, een groot diner plaats hebben, ter eere van de officieren van het oostenr. fregat *Radetzky*, dat thans aan den Helder ligt.

— Op nieuw is een 50tal personen, afkomstig van het engelsch vreemdelegioen, bij gebrek aan noodige papieren, of wegens ligchaamsgebreken niet voor de koloniale dienst kunnen worden aangenomen.

— Op gisteren werden voor den Hoogen Raad aangevangen en op heden voortgezet de pleidooijen in de zeer belangrijke processen, tusschen het bestuur der staatsdomeinen en dat der partikuliere domeinen des Konings, thans kroon-domeinen; en wel over de vraag: of tot de domaniale tienden in Gelderland, welke bij de wet van 1822 door den Staat aan Koning Willem I werden afgestaan, behooren de tienden van vruchten, geteeld op gronden, welke voor en in 1822 aan den Staat in eigendom behoorden. Het bestuur van het staatsdomein beweert, dat dezulken daaronder niet behooren; op grond dat het tiend-regt daar, waar het in dezelfde handen als de eigendom van den grond is geweest, door vermenging zou zijn te niet gegaan. De vraag is volgens de gevoerde pleidooijen des te belangrijker, omdat vroeger door het Domeinbestuur juist het tegenovergestelde werd beweerd, en uit dien hoofde in Noord-Brabant, waar niet de domaniale tienden, maar wel onderscheidene domaniale gronden zonder expresse reserve van tiendregt door den Staat aan den Koning afgestaan werden, het staats-domein van die aan den Koning afgestane gronden sinds 1822, de tienden heeft geïnd en Koning Willem II in 1846 het tiendregt op die gronden van den Staat voor *f* 90,000 afgekocht heeft. Als advokaat der partikuliere domeinen des Konings trad op mr. Blussé en als die van het staats-domein mrs. Clant en Faber van Riemsdijk, terwijl mr. F. C. Donker Curtius optrad voor de oorspronkelijke gedaagden, die de betrokkene gronden in 1845 van den Staat hadden gekocht, met voorbehoud van tiendregt voor den Staat, en mitsdien thans wegens tiendpligt aangesproken zijnde, het staats-domein in vrijwaring hadden opgeroepen. De verdere voortzetting is bepaald op 27 dezer.

DELFT, 22 Nov. De prijze der kaas waren heden *f* 17 à *f* 21 per 100 Ned. ponden; aanvoer 30 stapels, wegende 6,836 Ned. ponden.

HOORN, 20 Nov. Op de markt alhier werden 195 stapels kaas aangevoerd, wegende te zamen 50,887 Ned. ℔. Prijs kleine gras *f* 29. Commissie *f* 28,75 Middelbare *f* 30.

LEEUWARDEN, 20 Nov. Door de Provinciale Staten is in de zitting van heden besloten: *a.* tot verbetering van de vaarwaters in Tietjerksteradeel; *b.* tot verbetering der Scharsterrijn, beide in 1857; *c.* tot vaststelling der gewijzigde begrooting voor 1857, tot een bedrag van inkomsten *f* 489,937,34½, uitgaven *f* 489,805,38, batig slot *f* 131,96½; *d.* tot het verleenen eener bijdrage van *f* 1000, ter bevordering der inzending van voorwerpen van Landbouw naar de in 1857 te Parijs te houden tentoonstelling; *e.* tot het goedkeuren van het plan eener geldleening ad *f* 270,000, à 4½ pCt. De winterzitting is hiermede geëindigd.

SMILDE, 21 Nov. Men berigt ons, dat de Drentsche veen- en middenkanaalmaatschappij het plan heeft om in de Noord en Zuid Bargerveenen een stoomgemaal of ander kunstmiddel daar te stellen. Met rassche schreden nadert men met het graven van het kanaal voor bovengemelde veenen. Van het Oranje-kanaal wordt thans veel turf afgevoerd.

LUXEMBURG, 21 Nov. Omtrent de plotselinge sluiting van de zitting der Kamer van afgevaardigden verneemt men nader, dat de Kamer hare zittingen, den 20n November hervatte, welke zij, gelijk men weet den 28n Oktober staakte, na verklaard te hebben dat het ministerie haar vertrouwen niet meer bezat. Het ministerie verklaarde toen zijnerzijds, dat het in dit wantrouwen der Volksvertegenwoordiging geen reden zag om af te treden, en werkelijk verschenen dezelfde ministers den 19n dezer weder voor de vergadering. Hunne tegenwoordigheid lokte van de zijde der meest oppozitie-leden een voorstel uit, om de zittingen [illegible] De [illegible] door de verklaring in, dat de volksvertegenwoordiging alle betrekkingen met het tegenwoordige bewind ten eenemale wilde afbreken. De meerderheid vond dat men daardoor, bij den tegenwoordigen stand der zaak, wel een weinig te ver ging, en het voorstel werd dan ook verworpen, doch met slechts 25 tegen 24 stemmen. Of het nu deze stemming is, die tot het sluiten der zittingen der Kamer door de Regering, heeft aanleiding gegeven, zal nader moeten blijken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Nov. Men heeft in de laatste dagen veel gesproken over het herstel der goede gezindheid tusschen onze Regering en de engelsche. Het schijnt even wel dat van den kant der laatste de verzoening niet geheel opregt gemeend is, ten minste de engelsche bladen, welke hier aankomen, bevatten bijna dagelijks [illegible] tegen Frankrijk, en zelf die, welke doorgaan voor de organen van het bestuur, geven hunne konfraters daarin niets toe, en maken den Keizer zelven tot mikpunt van hun kwaden luim. De lof, waarmede men dien souverein tijdens den oorlog in de Krim en zelfs nog gedurende het vredeskongres tot walgings toe bewierookte, heeft plaats gemaakt voor afkeuring, ja, hier en daar voor smaadredenen. Evenwel houden diezelfde bladen vol, dat het verbond der beide natiën even hecht is, als immer, en voegen er bij, dat die overeenstemming in beider belang is; maar als er gesproken wordt om deze onbepaalde verklaringen te laten varen voor een onderzoek naar de moeijelijkheden van den toestand, doen zich diezelfde bladen als bestrijders voor van het denkbeeld, zij weten, dat de wettige begeerte uitmaakt onzer Regering.

Intusschen bestreed men, in het laatst hier aangekomen Nommer van lord Palmerstons orgaan de *Morning-Post* een warme bestrijding van het denkbeeld, om het kongres der mogendheden op nieuw te openen, hoewel het van algemeene bekendheid is, dat de hervatting der konferentiën den

[m]ensch van Frankrijk uitmaakt niet alleen, maar daarenboven de regtvaardigste, redelijkste en eenvoudigste wijs is, om zoo mogelijk de hangende verschillen te vereffenen.

In de binnenlandsche staatkunde gaat weinig om. De duurte der levensmiddelen, der woningen te Parijs, en de desniettegenstaande hand over hand toenemende weelde zijn [illegible] geschikt, om vrij ernstige bezorgdheid in te boezemen.

De staatsraad houdt zich dan ook bezig met het onderzoek van een aantal wets-voordragten over finantieele en administratieve maatregelen, de hervorming der gevangenissen, de vermeerdering van de traktementen der regterlijke en andere ambtenaren. De beambten van de ministeriën vleijen zich met de hoop, dat hun salaris met de maand Januarij zal worden verhoogd. Onder het geheele personeel heerscht een soort van gedruktheid, ten gevolge van de weelde en daardoor toenemende duurte in de hoofdstad. Een bureau-chef, bij voorbeeld, die vroeger met een inkomen van 500 franken 's maands fatsoenlijk leven kon, is nu arm en genoodzaakt allerlei hulpmiddelen bij de hand te nemen. Zoo zijn er, wier echtgenooten een winkelnering doen, anderen geven toe aan de verleiding van het beursspel en vervallen daardoor gewoonlijk tot schande en ellende; een derde soort schrijft in den vrijen tijd romans en tooneelstukken. De dure levenswijze, de eischen der weelde en pracht maken dat de traktementen slechts beschouwd worden als een soort van toelaag, ten naauwernood genoegzaam om de eerste levensbehoeften er mede te bestrijden.

Het zoo herhaaldelijk aangeprezen stelsel om door kunstmatig opdrijven der weelde en door de ambtenaren tot groote verteringen te noodzaken, welvaart te verspreiden, begint zijn kwaden kant te vertoonen. Wat waar is voor de ambtenaarswereld, is tegenwoordig waar voor alle klassen der parijsche maatschappij; op de groote bankiers na, die schatten verzamelen door voordeel te trekken van de dwaze speelziekte dezer dagen, vindt men schier niemand die niet klaagt dat zijn staud hem tot uitgaven noopt, welke door zijn inkomen niet kunnen bestreden worden.

— De tentoonstelling van schoone kunsten, die den 15 Mei e. k. in het nijverheids-paleis geopend zou worden, zal een aanvang nemen den 25 Maart en duren tot 25 Mei. De *Moniteur* zal weldra het reglement van de tentoonstelling openbaar maken, alsmede de zamenstelling der jury van toelating en beoordeeling.

— Er is sprake van de opname bij de garde van twee regementen karabiniers.

— Berigten uit Spanje melden, dat de beweging te Malaga [illegible] is geweest, dan men het heeft willen doen voorkomen. Men [illegible] dat het eene [illegible] traging van smokkelaars was, in het belang van hunne laakbare industrie. Dit echter is niet zoo, en de kreet van: leve de Republiek! is door sommigen aangeheven. Hoewel nu de beweging is onderdrukt, neemt de spaansche Regering de zaak alles behalve ligt op, blijkens eene telerafische dépêche, die van haar is uitgegaan, om, nadat reeds een negental personen gefusilleerd waren, onmiddellijk nog vijftien te fusilleren. Ook te Madrid hebben eenige arrestatiën plaats gehad.

— De verkiezingen in Portugal voor de Cortes zijn in de hoofdstad meerendeels ten gunste der ultra-progressisten uitgevallen, aan wier hoofd de heer Fontes staat, de voorlaatste minister van Finantiën, doch die, om de tegenkanting, welke zijne finantieele voorstellen bij de Kamer der pairs ondervonden, heeft moeten aftreden.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Nov. De *Times* zegt heden dat de oplossing der quæstie van Neufchâtel moeijelijkheden ontmoet. Het blad verzekert wijders, dat de Lazzaroni te Napels eene zamenzwering gesmeed hebben, die ten doel heeft om alle de [illegible] wonende Franschen en Engelschen te vermoorden, wanneer Frankrijk en Engeland vijandige handelingen tegen Napels [illegible]. Eindelijk verklaart het blad, dat alle waarschijnlijkheid bestaat dat het parijsche kongres heropend zal worden.

— De *Atlantic* heeft berigten aangebragt uit New-York van 8 dezer. Daarmede verneemt men, dat de heer Buchanan voor de prezidentskeuze 163 stemmen en de heer Fremont 125 op zich vereenigd had. Tot vice-prezident werd eveneens de demokratische kandidaat, de heer John C. Breckenridge, gekozen. In het volgend kongres zal de heer Buchanan, volgens de *New-York Herald*, in het huis der vertegenwoordigers eene meerderheid van 30 en in den senaat eenen van 19 stemmen bezitten.

Volgens hetzelfde blad zoude de heer Buchanan, wien men niet zonder eenigen grond als een voorstander der slavernij beschouwt, reeds zijne inzigten dienaangaande gewijzigd hebben en zich verklaren voor de toelating van Kansas in de Unie als vrije Staat.

— De heer Cobden heeft aan de kamer van koophandel te Manchester eenen brief gerigt, waarin hij dringend aanraadt de voorstellen van Amerika betreffende de eerbiediging van partikulier eigendom op zee in tijden van oorlog aan te nemen. Het voordeel zoude waarschijnlijk voor Engeland zijn, daar de waarde van zijn van jaar tot jaar toenemenden partikulieren eigendom ter zee aanzienlijk grooter is dan die van alle natiën.

— Berigten van Havana melden het vertrek van de spaansche oorlogsbrik *Habanera* op een kruistogt en met het doel St.-Domingo aan te doen en daar 6000 geweren te ontschepen ten behoeve van de ontevredenen op het eiland.

Berigten uit Ruatan melden, dat het traktaat tusschen Honduras en Engeland waarbij het eiland aan eerstgenoemden Staat wordt afgestaan, aldaar ontvangen was en veel ontevredenheid had veroorzaakt. Een groot aantal inwoners was voornemens zich te verzetten, indien men den maatregel wilde doordrijven en alsdan te trachten eene afzonderlijke republiek te vormen.

Uit Rio-de-Janeiro verneemt men het overlijden van den markies de Parana en den markies de Valença.

— Volgens berigten uit New-York hebben voor den heer Buchanan gestemd vier vrije Staten, beschikkende te zamen over 51 stemmen en 14 slavenstaten met 112 stemmen. Kolonel Fremont vereenigde op zich 125 stemmen van de overige vrije Staten, ten getale van 12. Een slavenstaat Maryland, waar de Know-nothings de meerderheid hebben gaf zijn 8 stemmen aan den heer Fillmore. Hier alleen heeft dus die onlustige partij den zege behaald en op welke wijze te Baltimore zijn de kiezers met pistool- en geweerschoten en steenworpen onthaald; tachtig slagtoffers de meesten doodelijk gekwetst, zijn bij dien moorddadigen aanval omgekomen. Ziedaar hoe de heer Fillmore de stemmen van *een* Staat verkregen heeft

DUITSCHLAND.

WEENEN, 20 Nov. De Keizer is, zooals men weet, eenige dagen vroeger naar Italië vertrokken dan eerst was aangekondigd. Hij is vergezeld door een talrijken en schitterenden hofstoet. Onze souvereinen, van Leopold II af, die over Toskane heerschte, alvorens den keizerstroon te bestijgen, hebben altijd een zekere voorliefde voor hunne schoone provinciën aan gene zijde der Alpen betoond, al is het ook dat zij bij de bevolking niet immer de gewenschte gehechtheid en trouw aantroffen.

In onze regeringskringen loopen de gevoelens zeer uiteen over de wijze, waarop de italiaansche gewesten dienen te worden bestuurd. Sommigen beweeren, dat strengheid voor Lombardije en Venetië beter geschikt is dan toegevendheid; vooral de hooge militairen kleven dat denkbeeld aan; zij zeggen niet geheel zonder grond, dat van de zijden der Gothen, Longobarden en Franken tot aan die van Napoleon I, het alleen de strenge vorsten geweest zijn, die zich in Italië hebben kunnen doen gehoorzamen en er hun heerschappij op hechten grondslag vestigen. Voorts halen zij aan, dat noch de mildere regeringswijze van [illegible] noch de zachtmoedigheid van [illegible] de zamenzweringen en oproerige bewegingen, die zich na dat tijdperk hebben voorgedaan. De tegenovergestelde denkwijze evenwel, die Italië door zachtheid aan het Huis van Oostenrijk verpligten wil en de nationale gebruiken eerbiedigen, behoudt de overhand aan het hof en vindt een nieuwen steun in den minister van Binnenlandsche Zaken, den heer von Bach, die op zijn rondreis door de lombardijsche en venetiaansche provinciën in de gelegenheid is geweest, om zich bekend te maken met de daar heerschende stemming.

Men houdt het er voor, dat de tegenwoordigheid der keizerlijke familie te midden dezer bevolking, tot dusverre altijd halfverdacht en met wantrouwen bewaakt, haar met de oostenrijksche heerschappij zal kunnen verzoenen, zoo dit ten gevolge heeft dat die heerschappij een nationaal italiaansch karakter aanneemt en wijze en voorzigtige maatregelen in het werk stelt.

Alvorens te vertrekken heeft de Keizer ingespannen gewerkt en zich met staatszaken bezig gehouden. De benoeming van den Baron von Pr-khardt, lid van den rijksraad tot vice-prezident dezer opperste vergadering is met genoegen gezien. Een gerucht is in omloop, dat de Aartshertog Reinier tot voorzitter van dat ligchaam zal worden aangesteld.

BERLIJN, 21 Nov. De wensch is hier algemeen dat vóór de opening der Kamers (29 Nov.) de quæstie van Neufchâtel geregeld moge zijn, daar men in het tegenovergesteld geval in de troonrede een scherpen paragraaf, op deze aangelegenheden betrekkelijk, voorziet, waardoor Pruissen gebonden zou worden en dus later eene schikking [illegible] zou[illegible]. Evenwel is de kans, dat die wensch zich verwezenlijkt, gering. Berigten uit Zwitserland toch melden, dat de pruissische gezant, de heer von Sydow, den 18e op zijn nota, waarin aangedrongen werd op de vrijlating der koningsgezinde gevangenen, van den bondsprezident de heer Stämpfli een geheel ontwijkend antwoord ontvangen had. De heer Stämpfli moet gezegd hebben, dat alles wat Neufchatel betreft het onderwerp uitmaakt van onderhandelingen met de groote mogendheden en dat hij derhalve in dit oogenblik nog geen gevolg kon geven aan het verlangen van den heer von Sydow.

Door dit antwoord wordt dus van den kant van Zwitserland deze zaak verschoven tot aan de uitspraak der scheidsregters, die zich nog wel langer dan gedurende de zes dagen, welke tot de opening der pruissische Kamers moeten verloopen, zal laten wachten.

ITALIË.

ROME, 25 Nov. Z. H. de Paus heeft als naar gewoonte de maand Oktober uit zijne hoofdstad doorgebragt. Zijn eerste uitgang is geweest om de H. Mis in de vatikaansche grotten te gaan celebreeren aan het altaar van St.-Petrus-belijdenis. Ook heeft Z. H. een bezoek in het groot hospitaal van den H. Geest gebragt, waar hij al de zalen heeft doorwandeld, en de bedden der kranken is genaderd om hun lijden door heilige woorden en apostolische vermaningen te verzachten. Ook de gestichten waar vondelingen en verlatene kinderen worden opgevoed, was een voorwerp van naauwkeurig onderzoek voor Z. H. Wat Pius IX bovenal met blijdschap en hoop vervulde was de eerw. paters-kapucijnen eindelijk in het hospitaal gevestigd te zien.

Onder meer andere godsdienstige gestichten, die door het bezoek van den H. Vader vereerd zijn geworden, merkt men op het fransche klooster in de Villa Lante waar de zusters van het Heilig Hart haar noviciaat voor de provincie Italië doorbrengen.

De H. Vader heeft ook blijk gegeven van zijne belangstelling in die instellingen welke tot de kunsten en gewijde archeologie behooren. Hij heeft onder anderen de beroemde mozaiek fabriek in het vatikaan in oogenschouw genomen, en het christelijk museum in het paleis van Lateranen. Dit museum, gelijk bekend is, verzamelt al de monumenten uit den eersten tijd der Kerk, die meestal in de katakomben zijn gevonden geworden.

BELGIË.

BRUSSEL, 21 Nov. In de zitting der Kamer van Afgevaardigden op heden zijn de diskussiën aangevangen over het ontwerp-adres in antwoord op de troonrede. In de allereerste plaats kwam daarbij de quæstie van het onderwijs ter sprake, in verband met de geschriften van den heer Laurent, een der professoren, en de bekende mandementen der bisschoppen. Slechts enkele sprekers hadden de gelegenheid in deze zitting het woord te voeren, waarbij vooral de minister van Binnenlandsche Zaken, de heer Dedecker, aan hevige aanvallen blootstond. Morgen zullen de beraadslagingen over dit onderwerp worden voortgezet.

— 22 Nov. In de zitting van de Kamer van afgevaardigden van heden zijn de beraadslagingen voortgezet over het koncept-adres van antwoord op de troonrede, en wel bepaaldelijk op het hooger onderwijs. Verscheidene redenaars hebben op nieuw het woord gevoerd, en de vrijheid der hoogleeraren, in de meest konstitutioneele opvatting van het woord, om onderwijs te geven volgens de eischen der wetenschap, vond zoowel warme verdedigers aan de zijde als bestrijders. Het meest merkwaardige in de zitting van heden is zonder twijfel de redevoering van den minister van Binnenlandsche Zaken, die onder anderen verklaard heeft, dat de Bisschoppen van Gent en Brugge, hoewel dan ook op eenigzins verholene wijze, de afzetting geeischt hebben van de betrokken hoogleeraren, maar dat hij, minister, hun niettemin gehandhaafd had. Er bestaat dus bij hem wel degelijk onderscheid tusschen den hoogleeraar, die onderwijs geeft en den hoogleeraar, die werken in het openbaar uitgeeft. Maar dit neemt niet weg, dat vrijheid des hoogleeraars ook in dit laatste opzigt geenszins van alle banden vrij is. De konstitutionneele vrijheid moet hier hand aan hand gaan met den eerbied voor alle eerediensten, die in Belgie uitgeoefend worden, en de regering heeft de bevoegdheid om te oordeelen, of aan dien eerbied ook te kort gedaan wordt. De staatkundige vrijheid van Belgie berust, volgens 's ministers verklaring, op twee gewigtige grondbeginselen: een diep godsdienstig gevoel en een vurigen ijver voor de vrijheid. Het godsdienstig gevoel, hoe diep het ook ingeworteld zij, is een vijand van alle overdrijving en van alle onverdraagzaamheid; terwijl de vrijheid, zooals die begrepen moet worden, van haren kant een vijand is van buitensporigheden. Daarom kan hij zich vereenigen noch met zekere organen, die te ver gaan en de konstitutionneele vrijheid miskennen, noch met de organen eener andere uiterste partij, die den hoogleeraar alle mogelijke vrijheid willen laten, en dus ook die om den eerbied, aan de verschillende eerediensten verschuldigd, uit het oog te verliezen.

STADSNIEUWS.

In de 23ste Staats-Loterij zijn in de 1e Klasse bij de 1e trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan Nº 18109 ƒ 5000, Nº 12984 ƒ 2000, Nº 7873 en 1060 ieder ƒ 1500, Nº 9159, 10792 en 1505 ieder ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 November.

GETROUWD (20 Nov.): A. J. de Haan met H. E. de Vries.

BEVALLEN (18 Nov.): M. A. Philis van Amstel, geb. Clifford, D.

OVERLEDEN (16 Nov.): A. J. J. Schnettler, 27 j. — (18 Nov.) C. H. Klukens, 6 maand (19 Nov.) [illegible] Wedemeijer, wed. J. H. Swenker, 90 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 NOV. 4½ u.	gebl.	22 NOV. 4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		63	63	63 1/16	63
Dito Dito	3	75 5/16			
Dito Dito	4	94 1/16	94 1/16	94¼	
O. I. Leening 1844	4	93⅜	93 5/16		
Amortis. Syndik.	3½				
Handel-Maatschappij	4½	133½			
Aand. Rijn-Spoorw.	4½				
» Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	4½		94¾		
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank					
België	2½				
Dito bij *Rothschild*	2½		50 15/16		
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	23	22 15/16	23	23
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.	3	36¾	36 11/16	36⅞	36⅞
Coupon-Bewijzen		5 5/16	5⅜		
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3	43 15/16	43⅞	44	44
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	102⅞	103	103¼	
Dito Dito 1828 en 1829	5	101⅞	102⅛		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	92¼	92¼	92⅜	
Dito	4½	92¼	92½	92⅜	92½
Dito bij *Hope*	4	83½	83½		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4		83		
Dito bij id. 5de Serie	5				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6		62¼	62⅜	
Polen, Certifikaten	4	76	76¼		
Dito Aand. met Lot. fl. 500			152½		
Oostenrijk, Metalliek	5	73 7/16	73⅝	73 11/16	73 11/16
Dito Nationale	5	74 15/16	74⅞	75 1/16	75 1/16
Dito Nieuwe 1847	2½	38⅜	38 5/16	38¼	
Dito 1851 en 1852	2½	38⅜	38 5/16	38¼	
Dito Nieuwe	5	82 11/16	82¾	82 15/16	
Dito 1854	5	82 11/16	82¾	82 13/16	
Ween. Bank bij *Gollen C°.*	5		79		
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½				
Hamburg, Bank-Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Napels Cert. *Lam. en Bouwer*	5				
Sardinie	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	5				
Louisiana bij *Hope*	5				
Brazilien	5				
Dito	5	96½			
Mexiko	3	20 13/16	20¾	20 15/16	
Dito Onbepaalde	3	20 13/16	20¾	20 13/16	
Peru	4½				
Grenada, à £ 100	3	20⅜	20⅜		
Dito Uitgestelde					
Ecuador à £ 100		14⅝			
Venezuela, à £ 100	4½	34	34		
Dito Uitgestelde	1½	14¼			
Grieken, te Londen	5				

[illegible]

Handel en variatie waren heden van weinig beteekenis.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt., Prolongatie 5½ pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55	Livorno	2/m.	*f* 39
»	zigt	» 55½	Napels	»	» 99½
Bordeaux	2/m.	» 54⅞	Petersburg	»	» 1.82½
»	zigt	» 55	Weenen	6/w.	» 32¾
Madrid	3/m.	» 234	Augsburg	»	» 35⅝
Cadix	»	» 234	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 233	Hamburg	2/m.	» 35
Bilbao	»	» 233	»	zigt	» 35 7/16
Lissabon	»	» 40	Londen	2/m.	» 11.52½
Porto	»	» 40	»	zigt	» 11.67½
Genua	2/m.	» 45	Rotterdam	»	» ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 22 Nov. Fransche 4½ pc. 91.75; 3 pc. 68.05; 4½ pc. Spanje 23⅞; 3 pc. id. 38; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 86¼

LONDEN, 22 Nov. Cons. 94; Spanje buit. 3 pc. 41¾; id. 1¼ pc. 23⅝; Rusl 5 pc. 106; id. 4½ pc. 95½; Holl. 4 pc. 96½; id. 2½ pc. 65½; Sard. 5 pc. 90½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 77; Gren. uitg. 7; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 22¼; Portugal 4 pc. 45; Ecuador 14¼; Venezuela 36; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 22 Nov. Met. 5 pc. 81⅜; id. 4½ pc. 70½; Bank-Aktiën 1060; Credit Anst. 322; Wissel op Londen 10.18; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 22 Nov. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 104½; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 18⅝; Amst. kort 151; Hamb. 142¼; Petersburg 106[illegible].

HAMBURG, 22 Nov. Spanje 1¼ pc. 34½; id. 3 pc. 21¼; Rusl. 5 pc. 99; 4½ pc. 89½; 3 pc. Mexikanen 41; Noord-Duits. bank 99½; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 22 Nov. 5 pc. Met. 76¾; 1¼ pc. Spanje binnenl. 23 5/16; id. 3 pc. 36⅞; Wissel op Londen 3/m. ——; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 21 Nov. Rogge kon zich niet ten volle op vorige prijzen souteneeren en werd in enkele gevallen iets lager afgegeven. Men noteerde: 145/2 ℔ Archangel *f* 248; 144/2 ℔ dito *f* 246; 142/2 ℔ dito *f* 240 6/w.; 142/2 ℔ Pernau *f* 285 6/w., later *f* 285 3/m.; 142/2 ℔ Petersburger *f* 233 6/w.; 141/2 ℔ Archangel *f* 240 3/m.

Gerst. Bij vrij goeden handel werd ongedroogde wel zoo laag afgegeven: gedroogde is als prijshoudend aan te nemen volgens de volgende bekend gewordene prijzen, als: 130/2 ℔ Mannheim *f* 243, 245 6/w.; 132/2 ℔ dito *f* 250 3/m.; 126/2 ℔ Reval *f* 264 3/m.; 130/2 ℔ Koningsberg *f* 247 3/m.; 129/2 ℔ dito *f* 243 6/w.; 128/2 ℔ Windau *f* 264 6/w.

Moutwijn. Zaturdag bleef de marktprijs *f* 24 genoteerd, Maandag verhoogde dezelve door toenemende vraag op *f* 24½ en Dingsdag op *f* 25; Sedert bestond alzoo een redelijken omgang welke grooter zou geweest zijn indien er meer in voorraad geweest ware.

Jenever *f* 30.50; Amst. Proef *f* 31.75.

ODESSA, 10 Nov. *Granen* met weinig handel. Zachte opgeslagene R. 11.50 à 13½ en werd voor eene partij 9,30 Pied's Sandomirka R. 13½ besteed. Voor de Krim, waar een compleete hongersnood heerscht, wordt veel gekocht, doch de moeijelijkheid om assurantie te bekomen belet grootere expedities.

Koers op Londen 3/m. 6.21 à 6.25

St. PETERSBURG, 2/14 Nov. *Talk* zeer vast; men biedt op Aug. 57 R. 152 doch wordt op R. 154 gehouden. In het binnenland vraagt men extravagante prijzen en werd beweerd dat de aanvoer het volgende jaar onbelangrijk zal zijn.

Hennip goed gevraagd. Op Julij is Rein R 29¾ betaald en daartoe blijft vraag.

Granen zacht; Tarwe op Aug. à R 9 gedaan; op Mei zachte en harde op 11½ à R 12 gehouden.

Lijnzaad op Aug. R 10.

Koers op Amst. 186 à 187½.

LIVORNO, 15 Nov. *Geraffineerde Suiker.* Men heeft gedaan 150/m en W Z cont. à £ 42½, 100/m en fransche cont. à £ 43; 44 fusten N S R N°. 2/3 à £ 43½.

Koffij zonder aanvoer en met beperkten voorraad.

Koers op Londen 28.95 à 28.92

NEW-ORLEANS, 7 Nov. *Katoen.* Op de berigten ex *Canada* ⅛ hooger. De markt is thans wat flaauwer. Middling 11⅜ à 11⅞. — *Vrachten* flaauw — *Koers Sterling* 9½ pc. premie.

WILMINGTON, 5 Nov. *Terpentijnolie* met weinig handel, doch vaster en 1 c. hooger. 1804 is à 38 à 39 c. gedaan.

NEW-BEDFORD, 3 Nov. *Levertraan* goed gevraagd, 250 en. tot geh. doch wat lager prijs gedaan. — *Meel* zonder handel.

CETTE, 22 Nov. *Voorloop.* Heden werd genoteerd de 3/6 fr. 188 per 3 stuks; de fabrikanten hielden op 190 fr. op Nov. en Dec. fr. 182.

AVIGNON, 18 Nov. *Meekrap.* Racijn goed gevraagd. Rosé blijft betaald met fr. 46.50 à 47.50. Gemalen minder gevraagd en zoude Rosé à fr. 58 à 59 te bekomen zijn.

LONDEN, 22 Nov. *Suiker.* Geraffineerd met weinig kooplust.

Koffij In Plantation is veel en tot eerder hoogere prijzen gedaan. Native gevraagd en op 52 à 54 s. gehouden.

Rijst meer geanimeerd en hooger. Van Rangoon zijn 17000 b. op de kust per *Lochinvar* à 10 s. 7½ d. en eene lading Madras à 10 s. 6 d. gedaan. 1000 b. pinky-Madras haalden 10 s. 3 d. — *Lijnolie* vast op 38 s. 6 d. — *Talk* vast. Disponible 57 s. 9 d. à 58 s.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

HELVOET, 21 Nov. Schummelketel, Johanna Maria, Lissabon.

UITGEZEILD.

TEXEL, 21 Nov. Zeeman, Amerika, en Joon, Anna Christina, beide Batavia. - Bezkelbach, van den Sprenkel, Dionysia Catharina, Rangoon. - Huges, Sperwer, Suriname.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 24 Nov., in lading naar:

Keulen.	M. Greeve, Cöln N°. 5
Urdingen en Ruhrort.	J. H. Havens, Twee Gezusters.
Mannheim.	J. Polsen, Johanna.
Duisburg.	F. In de Kamp, Mercuur.
Dusseldorp en Neuss.	H. Polman, Niederrein N°. 6.
Maintz.	W. Huppert, Maintz N°. 7.
Frankfort.	W. Böcking, Frankfort N°. 46.

Rijnhoogte ARNHEM, 21 Nov. 9 p. 5 duim.
KEULEN, 23 » 5 vt. ½ »

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redaktie van den *Tijd.*

Mijne Heeren!

Aan het door mij ingezonden bericht wegens de nieuw ontworpen kerk te Kevelaer, hebt gij de goedheid gehad in uw blad van Donderdag eene plaats te verleenen. In mijne kleine mededeeling noem ik het jaar 1645 als dat waarin het Derde Eeuwfeest van het Mirakel van Amsterdam is gevierd en waaraan zich tevens verbindt de aanleiding der »Kevelaarsche Devotie". Maar daar krijg ik uw blad van heden, Vrijdag, in handen, en daar lees ik met verbazing, dat mijn jaartal 1645 »eene drukfout" genoemd wordt, en dat daarvoor gelezen moet worden 1545. Een jaartal, dat mij zoo klaar en gemeenzaam is als menig onschadelijk advokaatjen dat zijner benoeming tot een af anderen belangrijken staatspost zal blijven, wordt mij daar betwist, ontstreden, en als een »ingeslopen" *drukfeil* (arme zetters!) voor de voeten geworpen. Mijne Heeren! jaartallen als 1645 *sluipen* niet — maar stappen *gravement*, *marcheeren* met ontplooide vaandels en slaande trom: in triomf worden zulke jaren ontvangen, en aan de poorte der geschiedenis wordt hun de eerewijn geschonken. Het jaar 1645 is wel degelijk het jaar van het Derde Eeuwfeest des Amsterdamschen Wonders, en binnen het tijdsbestek van 1641—1649 hebben zich wel degelijk de feiten toegedragen, welke den roem van Kevelaar binnen Holland verbreid hebben. In het eerste, het beste Kevelaarsboekjen ruimt het volgend chronogramma allen twijfel weg:

zIet VYt het IaersChrIft naer
Wanneer sVLCks Is gesChIet,
aLs sICh In keVeLaer
MarIa VIeren LIet.

Dat is [illegible] gerekend naar de aangenomen gewoonte om Y voor 2 te tellen, 1645; telt men Y voor 1, gelijk 't behoort, dan is 't 1642. Nu, de eerste openbaring van het kevelaarsche voorrecht had in het laatst van December 1641 plaats; de stichting van het zoogenaamde »Heylig huysken" kan dus van 42 of 43 gedagteekend worden: in ieder geval kwam de gebeurtenis zich bij het derde Amsterdamsche »Eeuwgetij" aansluiten, en ik verzoek u de korrektie van uwen korrektor te korrigeeren.

Ik verblijve met alle achting,

UEd. Dv. Dienaar,
de Inzender.

Amsterdam, 21 Nov. 1856.

Advertentiën.

De Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is voornemens, onder den titel van

[illegible]SCHOUWER,

met 1°. Januarij e. k.

EEN NIEUW MAANDWERK

uit te geven, waarvan het Prospektus algemeen verspreid en op *franko* aanvrage verkrijgbaar is.

Alle Boekhandelaren nemen inteekeningen aan.

Maandelijks verschijnt een Nommer van *vijf* vellen druks groot oktavo. DE PRIJS IS *f* 6 IN HET JAAR.

Bij bovengenoemde is mede à 70 Cents verkrijgbaar

LE PARTI CATHOLIQUE.

Réponse à M. le Comte DE [illegible]

par LOUIS VEUILLOT, Redacteur [illegible] de *l'Univers.*

Belangrijke Prijsvermindering

VAN

EEN ALLERBELANGRIJKST WERK.

Zoo lang de voorraad strekt zal bij bovengenoemde verkrijgbaar zijn:

Voor *f* 16 in plaats van *f* 40.45.

Mr. W. BILDERDIJK,

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS.

(Van de Wording des lands af, tot de Herwinning der Vrijheid in Nov. 1813.)

Uitgegeven door H. W. TYDEMAN, 13 deelen, met een algemeen Register, drie Kaarten en Facsimile.

Sedert eenige dagen is niet voldaan kunnen worden aan de aanvragen, doordien men niet gereed was met het kleuren der kaarten. Thans worden de bestellingen weder geëffectueerd.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.